

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Балалардың шығармашылығын дамытуда инновациялық тәсілдер

ЖАРИЯЛАНДЫ
29.01.2026СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/186886/>**Тажаякова Жадыра Табыловна**

Ақтөбе облысы, Ойыл ауданы

Сарбие ауылы

Кіріспе

Қазіргі мектепке дейінгі білім беру жүйесінде баланың тұлғалық дамуына бағытталған педагогикалық көзқарас басымдыққа ие болып отыр. Бала тек белгілі бір білім, білік пен дағдыны меңгеруші ғана емес, өзіндік ойы, қиялы және шығармашылық әлеуеті бар тұлға ретінде қарастырылады. Осы тұрғыда шығармашылық баланың жан-жақты дамуын қамтамасыз ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

Мектеп жасына дейінгі кезең – баланың қиялы белсенді дамиды, қоршаған ортаны қабылдауы икемді әрі сезімтал болатын кезең. Бұл жаста бала стандартты емес ойлауға, жаңа бейнелер құрастыруға, өз сезімі мен ойын әртүрлі формада білдіруге қабілетті. Алайда шығармашылық қабілет өздігінен толық дамымайды, ол мақсатты педагогикалық ықпал мен арнайы ұйымдастырылған білім беру ортасын талап етеді.

Соңғы жылдары мектепке дейінгі ұйымдарда инновациялық тәсілдер кеңінен қолданыла бастады. Бұл тәсілдер баланың белсенді әрекетіне, дербестігіне және ізденісіне негізделеді. Сондықтан балалардың шығармашылығын дамытуда инновациялық тәсілдерді ғылыми тұрғыда негіздеу және оларды тәжірибеде қолдану өзекті мәселе болып табылады.

Негізгі бөлім

Балалар шығармашылығының педагогикалық сипаты

Балалардың шығармашылығы – бұл баланың қоршаған ортаны өзінше түсінуі, алған әсерін қайта өңдеуі және оны жаңа формада бейнелеуі. Мектеп жасына дейінгі жаста шығармашылық көбіне ойын, сурет салу, құрастыру, қимыл-қозғалыс және тілдік әрекет

арқылы көрініс табады.

Баланың шығармашылық әрекетінде нәтиженің өзі емес, сол нәтижеге жету процесі маңызды. Осы процесс барысында бала ойлайды, салыстырады, таңдайды, қателеседі және қайтадан әрекет етеді. Мұндай тәжірибе баланың танымдық белсенділігін арттырып, дербес ойлауын қалыптастырады.

Инновациялық тәсілдердің мәні және ерекшелігі

Инновациялық тәсілдер дәстүрлі оқыту әдістерінен баланың рөлін өзгертуімен ерекшеленеді. Егер дәстүрлі әдістерде бала көбіне орындаушы болса, инновациялық тәсілдерде ол белсенді әрекет етуші, ізденуші және шығармашылық шешім қабылдаушы тұлға ретінде қарастырылады.

Инновациялық педагогикада дайын үлгіні қайталау емес, баланың өз идеясын ұсынуы, мәселені әртүрлі жолмен шешуі құнды болып саналады. Бұл тәсілдер баланың шығармашылық ойлауын шектемей, керісінше оны ынталандырады.

Балабақша жағдайында инновациялық тәсілдер шығармашылық тапсырмалар, зерттеу элементтері, жобалық әрекет, интеграцияланған оқу іс-әрекеті және дамытушы орта арқылы жүзеге асырылады. Бұл әдістердің барлығы баланың қиялын нақты әрекетпен байланыстырады.

Шығармашылықты дамытудағы дамытушы ортаның рөлі

Инновациялық тәсілдердің тиімділігі көбіне білім беру ортасының мазмұнына байланысты. Балабақшадағы дамытушы орта баланың еркін әрекет етуіне, таңдау жасауына және өз идеясын жүзеге асыруына мүмкіндік беруі тиіс.

Материалдардың алуан түрлілігі, олардың қолжетімді орналасуы, табиғи және тұрмыстық заттарды қолдану баланың шығармашылық бастамасын күшейтеді. Мұндай ортада бала дайын нұсқауды күтпей, өз бетінше әрекет етеді, тәжірибе жасап көреді және жаңа шешімдер табады.

Дамытушы орта шығармашылықты тек көркемдік бағытта ғана емес, танымдық және коммуникативтік тұрғыда да дамытады. Бала өз идеясын іске асыру барысында ойлауын, тілін және қимылын қатар дамытады.

Тәрбиешінің инновациялық қызметі

Балалардың шығармашылығын дамытуда тәрбиешінің кәсіби қызметі шешуші рөл атқарады. Инновациялық тәсілдерді қолданатын педагог баланың идеясын бағалайды, бірақ оны шектемейді. Ол дайын шешім бермей, баланы ойлануға, салыстыруға және ізденуге жетелейді. Тәрбиеші шығармашылық әрекет барысында бақылаушы және бағыттаушы рөлін атқарады. Ол баланың әрбір бастамасын қолдап, қажет жағдайда жұмсақ педагогикалық қолдау көрсетеді. Осындай серіктестікке негізделген қарым-

қатынас баланың шығармашылық белсенділігін арттырады.

Сонымен қатар педагог баланың жас және жеке ерекшелігін ескеріп, тапсырмаларды бейімдейді. Бұл әр баланың шығармашылық әлеуетін толық ашуға мүмкіндік береді.

Инновациялық тәсілдердің тұлғалық дамуға әсері

Инновациялық тәсілдер балалардың шығармашылығына ғана емес, олардың тұлғалық дамуына да кешенді әсер етеді. Шығармашылық әрекет барысында бала өз ойын еркін білдіруге, өз шешіміне жауапкершілікпен қарауға үйренеді.

Бірлескен шығармашылық тапсырмалар баланың коммуникативтік дағдыларын дамытып, өзгенің пікірін ескеруге дағдыландырады. Сонымен қатар шығармашылық табыс баланың өзіне деген сенімін арттырып, жағымды эмоциялық күй қалыптастырады.

Осылайша инновациялық тәсілдер баланың шығармашылық қабілетін дамытумен қатар, оның әлеуметтік бейімделуіне және эмоционалдық тұрақтылығына ықпал етеді.

Қорытынды

Балалардың шығармашылығын дамытуда инновациялық тәсілдерді қолдану мектепке дейінгі білім беру жүйесінің маңызды бағыттарының бірі болып табылады. Бұл тәсілдер баланың қиялын, дербес ойлауын және ізденіс белсенділігін дамытуға жағдай жасайды.

Инновациялық педагогикалық ортада бала дайын үлгіні қайталаушы емес, өз идеясын жүзеге асыра алатын тұлға ретінде қалыптасады. Сондықтан балабақша тәжірибесінде инновациялық тәсілдерді ғылыми негізде және жүйелі түрде қолдану – шығармашыл, белсенді және өз мүмкіндігін жүзеге асыра алатын ұрпақ тәрбиелеудің тиімді жолы болып табылады.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Ұзақбаева С.А. *Мектепке дейінгі тәрбие негіздері*. – Алматы.
2. Сейсенбаева А.Қ. *Мектепке дейінгі педагогика*. – Алматы.
3. Жұмабекова Ф.Н. *Балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту әдістемесі*. – Алматы.
4. Баймұханбетова Г.К. *Мектепке дейінгі ұйымдардағы инновациялық технологиялар*. – Шымкент.
5. «Балабақша» журналы. – Балалардың шығармашылық іс-әрекетіне арналған мақалалар.
6. «Мектепке дейінгі білім беру» журналы. – Инновациялық педагогика мәселелері.

7. «Отбасы және балабақша» журналы. – Баланың шығармашылық дамуы.
8. Әбдіжапарова Л. *Мектепке дейінгі ұйымдарда шығармашылықты дамыту.* – Нұр-Сұлтан.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.